

Aanzet actualisatie Koersnotitie Dorpshuizen 2021

Voor de opiniërende bespreking met de commissie Zorg en Welzijn op 15 Juni 2021

1. Inleiding

In december 2020 heeft de gemeenteraad het Dorpenbeleid “Samenwerken in vertrouwen” vastgesteld. De actualisatie van de Koersnotitie Dorpshuizen in 2021 staat als concrete actie genoemd.

De huidige Koersnotitie Dorpshuizen Midden-Drenthe is als bijlage bij dit document gevoegd en is vastgesteld op 27 mei 2004. Deze Koersnotitie Dorpshuizen heeft de afgelopen bijna twintig jaar gezorgd voor een belangrijke basis bij de ondersteuning van dorpshuizen door de gemeente.

De dorpshuizen in onze gemeente vervullen een zeer belangrijke functie bij de ontmoeting van mensen. De afgelopen jaren is er veel op dit terrein veranderd in Nederland. Gelukkig zijn in onze gemeente nog vele dorpshuizen en zijn ze ook springlevend. Alhoewel de coronatijd veel gevolgen heeft voor de sociale ontmoeting en de financiële situatie van de dorpshuizen.

De dorpshuizen worden beheerd door stichtingsbesturen waar een groot aantal inwoners actief voor zijn. Daarnaast zijn velen betrokken bij beheer in allerlei vormen, zoals financieel beheer, schoonmaak, vrijwilligerswerk bij koffie schenken en barbezetting, organiseren van allerlei bijeenkomsten, klein en middelgroot onderhoud, fondsenwerven etc. Bij elkaar genomen zijn de dorpshuizen in onze gemeente een goed voorbeeld van participatieve ondernemingen.

De gezamenlijke dorpshuizen treden al vele jaren gezamenlijk op en hebben zich in 2020 in een ‘Stichting Dorpshuizen Midden-Drenthe’ verenigd.

2. Waarom een nieuwe Koersnotitie Dorpshuizen?

- Zoals gezegd is dit toegezegd bij de vaststelling van het Dorpenbeleid Midden-Drenthe, Samenwerken vanuit Vertrouwen”:

“De kleine dorpen hebben een sterk netwerk van dorpshuizen. Deze zijn onmisbaar voor het behoud en de versterking van de leefbaarheid in de dorpen. Het dorpshuis is en blijft een belangrijke voorziening in de kleine dorpen. Steeds meer dorpshuizen denken na over hun plaats in de maatschappij en transformeren naar centrale ontmoetingsplaats of dorpshuiskamer in het dorp. Als gevolg hiervan wordt ook steeds meer samengewerkt met de dorpsbelangenorganisatie. De dorpshuizen zijn in principe los van de dorpsbelangenverenigingen georganiseerd, meestal in een stichting-vorm. Er wordt steeds meer als dorpshuizen onderling met elkaar samengewerkt. De financiële situatie verschilt per dorpshuis. Voor sommige wordt het steeds moeilijker om uit de rode cijfers te blijven. Hiervoor is rugdekking vanuit de gemeente onmisbaar. De huidige uitgangspunten van de Koersnotitie zullen het fundament zijn voor de actualisatie van deze Koersnotitie Dorpshuizen. Dit zal in 2021 uitgevoerd worden.”

- De maatschappij verandert en ook de rollen en verantwoordelijkheden van maatschappelijke partners veranderen. Eigen verantwoording en ondernemerschap, met nieuwe rollen in een netwerksamenleving.
- Belangrijke ontwikkelingen m.b.t. duurzaamheid en leefbaarheid komen steeds meer op het “bordje” van de hele samenleving en dus ook bij de dorpshuizen.
- St. Dorpshuizen Midden-Drenthe heeft om een geactualiseerde Koersnotitie Dorpshuizen gevraagd.
- De individuele dorpshuizen vragen zelf om een duidelijke koers vanwege hun strategie en keuzes voor de toekomst.
- Landelijk is het de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Voor de gebouwen in de gemeente Midden-Drenthe, waaronder de dorpshuizen, wordt deze ambitie verwoord in het Integraal Accommodatie Beleid.

Integraal Accommodatiebeleid

Medio 2021 informeren we de gemeenteraad over het Integraal Accommodatiebeleid (IAB). Het IAB richt zich op vastgoed met een (bestaande) financiële en/of kadastrale relatie met de gemeente. Het betreft hierbij enkel gebouwen met bijbehorende gronden. In het document wordt omschreven hoe we omgaan met onze gemeentelijke panden en het maatschappelijk vastgoed en hoe we onze verantwoordelijkheid nemen op onder andere het gebied van duurzaamheid. Het IAB is een beleidskader waarmee we als gemeente een verantwoorde wijze ons vastgoed kunnen inzetten voor verschillende beleidsdoeleinden aan de hand vooraf gestelde uitgangspunten.

3. Belangrijkste thema's van de Koersnotitie Dorpshuizen

Wij vragen de gemeenteraad, middels de commissie Zorg & Welzijn om een uitspraak over de uitgangspunten voor de actualisatie van de Koersnotitie Dorpshuizen.

Tegelijkertijd met de bespreking van deze vragen in de commissie worden deze vragen ook voorgelegd aan de St. Dorpshuizen en aan de dorpshuisbesturen zelf. De uitkomsten hiervan zullen, samen met de opbrengst van de bespreking in de commissie dienen als input voor de actualisatie Koersnotitie Dorpshuizen.

De belangrijkste thema's voor de actualisatie van de Koersnotitie Dorpshuizen zijn:

Thema A Uitgangspunten

De uitgangspunten uit de vorige Koersnotitie Dorpshuizen zijn:

- 1) De gemeente erkent het belang van dorps huizen voor de gemeenschap en voelt zich mede verantwoordelijk voor de instandhouding van dorps huizen in de gemeente.
- 2) De dorps huizen starten vanuit een gelijke startpositie. Vanaf dit moment geldt voor elk dorps huis het opgestelde onderhoudsplan.
- 3) Alle dorps huizen moeten op een gelijkwaardige manier behandeld worden.
- 4) Het particulier initiatief is verantwoordelijk voor beheer en exploitatie van de eigen accommodatie.

- *Zijn deze uitgangspunten nog steeds actueel?*
- *Welke uitgangspunten mist u nog?*

Thema B Definitie

De definitie van een dorps huis in de Koersnotitie is: *“Een dorps huis is een accommodatie die algemeen beschikbaar is voor de organisatie van algemeen sociaal – maatschappelijke activiteiten. Het is een laagdrempelige voorziening met een openbaar karakter en heeft een belangrijke spilfunctie voor de leefbaarheid en de sociale samenhang in het dorp.”*

- *Is deze definitie van een dorps huis nog steeds actueel?*
- *Waar moet een dorps huis aan voldoen om een echt dorps huis te zijn?*

Thema C Verhouding met gemeente

De gemeente streeft naar zo veel als mogelijk particulier eigendom van de dorps huizen. De gemeente geeft rugdekking met het groot onderhoud onder de geldende regels van de huidige Koersnotitie.

Voor een aantal dorps huizen ligt dit ingewikkeld vanwege de praktijksituatie waarbij het dorps huis samen met een school een dak deelt. Hier wordt maatwerk toegepast.

- *Bent u het er mee eens dat dorps huizen zo veel mogelijke particulier eigendom dienen te zijn?*

Thema D Financiële toekomst

De dorpshuizen zijn voor hun financiële toekomst afhankelijk van hun eigen exploitatie en beheer, hier valt ook klein onderhoud onder. De gemeente Midden Drenthe bood de afgelopen jaren rugdekking en was verantwoordelijk voor het groot onderhoud.

Daarnaast bood de huidige Koersnotitie Dorpshuizen de mogelijkheid om een verzoek in te dienen voor een gemeentelijke bijdrage voor een financiering van maximaal 50 % en maximaal € 100.000,= voor het realiseren van uitbreiding en/of functionele verbetering van een dorpshuis. Deze verzoeken worden meegenomen bij de vaststelling van de gemeentelijke begroting.

De reikwijdte van de gemeentelijke financiën zijn en blijven het uitgangspunt bij toekenning van deze verzoeken van dorpshuizen. De eindverantwoordelijkheid van de financiële situatie van een dorpshuis ligt bij het dorpshuisbestuur.

- Vindt u dat de gemeente de uitvoering van het groot onderhoud van de dorpshuizen de komende jaren dient te continueren ?
- Vindt u dat de mogelijkheden voor deelfinanciering van verbeteringen van dorpshuizen, zoals deze nu in de Koersnotitie Dorpshuizen geboden worden, gehandhaafd dienen te blijven?

Thema E Nieuwe dorpshuizen

Initiatieven voor nieuwe dorpshuizen worden door de gemeente ondersteund in de vorm van ambtelijke ondersteuning en expertise, zoals bij vragen over locatiekeuze, exploitatie, wetgeving e.d. De verantwoordelijkheid voor de financiële haalbaarheid van een nieuw dorpshuis ligt bij het dorpshuisbestuur.

- Kunt u zich vinden in het uitgangspunt dat de verantwoordelijkheid van een nieuw dorpshuis bij een dorpshuisbestuur ligt?

Hiermee zijn de belangrijkste thema's voor de actualisatie en een "Aanzet tot actualisatie Koersnotitie" aan de orde geweest.

- Zijn er nog belangrijke thema's die ontbreken? Of Zijn er nog andere die u aan ons mee wilt geven?